

Załącznik nr 9 - Analiza działań utrzymaniowych w kontekście pilotaży wskazanych w KPRWP do realizacji na obszarze działania RZGW w Poznaniu

Flinta (RW60001018689)

Id odcinków wód: b9c4d36f-2b6a-4995-8605-f8cee21f19bd, ecc4b1d-7910-4904-9632-dc26db16ad1a, 55850080-5c9f-4edb-8676-8e07f66f4b66

Prace planowane w PUW: km od 00 – 26,300

Rodzaje prac: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7a, 8

Uzasadnienie: Zapewnienie regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa i leśnictwa. Zagrożenie powodzią i konieczność odprowadzenia wód z terenów zurbanizowanych, zagrożenie infrastruktury komunikacyjnej; Zapewnienie regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa - zaprzestanie prac utrzymaniowych spowoduje straty w uprawach, podtopienie ok 980 ha; częściowo zabezpieczenie terenów zabudowanych odbiornik wód z oczyszczalni ścieków, odcinek zurbanizowany odbiornik wód opadowych, ochrona drogi powiatowej oraz lokalnych. Zagrożenie powodzią i konieczność odprowadzenia wód z terenów zurbanizowanych, zagrożenie infrastruktury komunikacyjnej; brak drożności cieku, duże ryzyko zagrożenia powodzią lub podtopieniami, niekorzystne stosunki wodne w gruntach na terenie zlewni, brak właściwego i efektywnego funkcjonowania urządzeń wodnych, w tym urządzeń melioracyjnych.

Efekty realizacji: zapewnienie swobodnego przepływu wód, zmniejszenie zagrożenia powodzią lub podtopieniami, zmniejszenie ryzyka wystąpienia szkód, poprawa lub zachowanie właściwych stosunków wodnych w obrębie zlewni cieku, poprawa efektywności funkcjonowania urządzeń wodnych.

Dodatkowe uwarunkowania: I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII

Km pilotażu: ok. 0,00 – 2,00

Działania planowane w ramach pilotażu¹

Odcinek pilotażowy ma długość ok. 2 km i zlokalizowany jest od ujścia Flinty do jazu Piłka-Młyn w obrębie obszaru Natura 2000 „Dolina Wełny”. Flinta, wśród wszystkich dopływów Wełny pełni kluczową rolę ze względu na różnorodność siedlisk i związane z tym bogactwo fauny i flory.

Zidentyfikowane presje na odcinku pilotażowym spowodowały:

- zły stan wód pod względem elementów fizykochemicznych;
- przerwanie ciągłości morfologicznej, zaburzenie bilansu rumowiska i erozję denną;
- zaburzenia reżimu hydrologicznego;
- przerwanie ciągłości biologicznej dla organizmów wodnych, w tym chronionych ryb i minogów;
- zmiany profilu poprzecznego i podłużnego cieku;
- zmianę krętości koryta;
- ujednolicenie struktur korytowych;

---

¹ „Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych” - Raport dla obszaru priorytetowego aJCWP Flinta RW60001018689, PGW WP

- degradację starorzeczy;
- zmianę warunków i dynamiki przepływu;
- zaburzenie procesów fluwialnych.

Potrzeba podjęcia działań renaturyzacyjnych na aJCWP Flinta wynika bezpośrednio z obowiązku spełnienia celów środowiskowych RDW do 2027 roku. Wobec celów środowiskowych oraz zidentyfikowanych presji HYMO, na aJCWP należy wdrożyć działania naprawcze, mające na celu poprawę wskaźników utrudniających osiągnięcie celów środowiskowych.

Dla odcinka pilotażowego celem planowanych działań renaturyzacyjnych jest:

- przywrócenie ciągłości morfologicznej i biologicznej;
- przywrócenie dynamiki przepływów;
- odtworzenie różnorodności morfologicznej w obrębie koryta;
- odtworzenie starorzeczy.
- zwiększenie potencjału adaptacji do zmian klimatu.

Biorąc pod uwagę wszystkie typy presji występujące w obrębie odcinka pilotażowego oraz obecny stan środowiska, w celu poprawy stanu wód niezbędne jest podjęcie działań renaturyzacyjnych w zakresie tzw. „regeneracji wspomaganej”. Ten typ renaturyzacji polega na usunięciu przyczyn degradacji i ewentualnym zastosowaniu rozwiązań mających wspomóc naturalną regenerację ekosystemów wodnych.

Dla odcinka pilotażowego proponuje się kilka wariantów działań renaturyzacyjnych:

- **Wariant 1:** Udrożnienie przegród poprzecznych, wprowadzenie elementów różnicujących prędkości przepływu wody, przywrócenie starorzeczy;
Ocena: opcja środowiskowo najlepsza, umożliwia spełnienie wymagań środowiskowych dla obszarów chronionych, pod względem ekonomicznym najdroższa;
- **Wariant 2:** Budowa kanału obiegowego wokół budowli piętrzących, wprowadzenie elementów różnicujących prędkości przepływu wody, przywrócenie starorzeczy;
Ocena: opcja stosunkowo korzystna pod względem gospodarczym, umożliwia spełnienie wymagań środowiskowych dla obszarów chronionych i utrzymanie funkcji jazu, pod względem ekonomicznym opcja pośrednia;
- **Wariant 3:** Modyfikacje zarządzania wodą, w celu eliminacji antropogenicznych zniekształceń przepływu, wprowadzenie elementów różnicujących prędkości przepływu wody;
Ocena: opcja środowiskowo najgorsza, nie spełnia wszystkich założeń i celów renaturyzacji, pod względem ekonomicznym najtańsza.

Działania dotyczą odcinków: 1 (odcinek powyżej jazu Piłka-Młyn); 2 (odcinek poniżej jazu Piłka-Młyn) i 4 (wyprostowany odcinek ujściowy). Odcinek 3 (biegnący przez obszar leśny) można traktować jako referencyjny w odniesieniu do elementów hydromorfologicznych. W każdym z wariantów zaleca się zastosowanie działania P7 - Edukacja i informowanie o celu i metodach oraz działań P4 i P5, w zależności od możliwej swobodnej migracji koryta. Działania P4 i P5 (pozyskanie gruntów oraz weryfikacja granic) będą mają również istotną rolę w wariantcie 1, gdzie należy wykupić grunt w lokalizacji starorzeczy.

W poniższej tabeli zestawiono proponowane działania renaturyzacyjne dla odcinka pilotażowego (dla 3 wariantów) oraz przedstawiono wyniki analizy możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych.

WNIOSKI:

Przeprowadzona analiza porównawcza proponowanych działań renaturyzacyjnych z działaniami planowanymi w ramach PUW, wykazała potencjalne kolizje pomiędzy następującymi działaniami:

- Działanie 3 - usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi śródlądowych wód powierzchniowych – kolizja z działaniem D1;
- Działanie 4 - usuwanie ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka – kolizja z działaniem D6.

Niektóre z planowanych działań utrzymaniowych na odcinku pilotażowym, mogą zagrażać właściwej realizacji prac renaturyzacyjnych.

W wyniku uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych, przeprowadzonej analizy zagospodarowania terenu zlewni, występowania obszarów chronionych zależnych od wód powierzchniowych oraz urządzeń wodnych, zdecydowano o **wyłączeniu z prowadzenia prac utrzymaniowych odcinka rzeki Flinty o długości 7 km (km 0,00-7,00)**. Wyłączenie to nie obejmuje działania 7a - remontu ubezpieczeń urządzeń wodnych.

Zrezygnowano z prowadzenia wybranych prac utrzymaniowych na wskazanym odcinku rzeki ze względu na: lokalizację w granicach obszaru chronionego zależnego od wód powierzchniowych (Natura 2000 Dolina Wełny PLH300043), występowanie terenów leśnych, terenów otwartych pokrytych roślinnością trawiastą, z daleka od siedzib ludzkich oraz mienia ludzkiego, które mogłyby być zagrożone podtopieniem.

Tabela 1 Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego (3 warianty)					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Wariant 1	Wariant 2	Wariant 3	
1	D1	Nasadzanie drzew i krzewów w strefie brzegowej	Nasadzenia kępowe, naprzemiennie wzdłuż całego odcinka (odcinek 4).	Nasadzenia kępowe, naprzemiennie wzdłuż całego odcinka (odcinek 4).	Nasadzenia kępowe, naprzemiennie wzdłuż całego odcinka (odcinek 4).	Potencjalne zagrożenie ze strony prac utrzymaniowych (działanie 3), pomimo zastosowania działań minimalizujących
2	D6	Wprowadzanie naturalnych deflektorów	Wprowadzanie w koryto 4 deflektorów drewnianych naprzemiennie, pod kątem 135° do nurtu rzeki (odcinek 1, odcinek 2); Wprowadzanie w koryto deflektorów drewnianych. Deflektory naturalne mogą być niewystarczające ze względu na dużą dynamikę rzeki (odcinek 4).	Wprowadzanie w koryto 4 deflektorów drewnianych naprzemiennie, pod kątem 135° do nurtu rzeki (odcinek 2); Wprowadzanie w koryto deflektorów drewnianych naprzemiennie, pod kątem 135° do nurtu rzeki (odcinek 4).	Wprowadzanie w koryto 4 deflektorów drewnianych naprzemiennie, pod kątem 135° do nurtu rzeki (odcinek 2); Wprowadzanie w koryto deflektorów drewnianych naprzemiennie, pod kątem 135° do nurtu rzeki (odcinek 4).	Potencjalne zagrożenie ze strony prac utrzymaniowych (działanie 4), pomimo zastosowania działań minimalizujących.
3	D7	Modyfikacje zarządzania wodą, w celu eliminacji antropogenicznych zniekształceń przepływu			Gospodarowanie wodą zgodnie z naturalną zmiennością reżimu hydrologicznego (generowanie przepływów ponadkorytowych, unikanie nagłych zrzutów wody w okresach niżówkowych, unikanie zrzutów wód krytycznych dla ryb i ptaków) i zapewnianie przepływów środowiskowych. Utrzymywanie ciągłości ekologicznej rzek przez	Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych.

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego (3 warianty)					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Wariant 1	Wariant 2	Wariant 3	
					utrzymywanie otwartych jazów, wrót itp. przegród (odcinek 1).	
4	T4	Odnawianie starorzeczy	Udrożnienie 2 starorzeczy (odcinek 4).	Przywracanie okresowej łączności starorzeczy z rzeką przy wyższych stanach wód (odcinek 4).		Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych.
5	T14	Usuwanie lub przekopywanie nasypów brzegowych lub meandrowych	Wykonanie 2 przekopów w celu połączenia koryta ze starorzeczami (odcinek 4).	Wykonanie 2 przekopów w celu połączenia koryta ze starorzeczami (odcinek 4).		Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych - obligatoryjne minimalizacje w oparciu o katalog dobrych praktyk.
6	T15	Likwidacja lub przebudowa zabudowy dna	Rozbiórka progu powyżej jazu Piłka-Młyn (odcinek 1).			Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych.
7	T16	Likwidacja lub udrażnianie przegród poprzecznych	Usunięcie jazu Piłka-Młyn i zastąpienie go bystrzem o zwiększonej szorstkości (odcinek 1).	Budowa kanału obiegowego wokół budowli piętrzących (odcinek 1).		Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych.

Analiza IIaPGW pod kątem działań 04.01

Działanie RWHM0401 - Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieku oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.) zostało w II aPGW zaplanowane dla 63 JCWP w regionie wodnym Warty, w których jednocześnie zaplanowano w projekcie PUW prowadzenie działań utrzymaniowych.

Działanie RWHM0401 nie stanowi wskazanego w II aPGW przedmiotu analiz w ramach opracowania PUW, jednak w ramach przeprowadzonych prac uwzględniono funkcje pełnione przez te cieki (w zakresie pokrywającym się z celami PUW określonymi w ustawie PW) i tym samym zaplanowano działania utrzymaniowe uwzględniając te funkcje. Przypadki odrzucenia planowanych działań utrzymaniowych na przedmiotowych odcinkach (biorąc pod uwagę inne uwarunkowania zgodnie z przyjętą metodyką postępowania dla opracowania PUW) wpisują się w kierunek samoistnej renaturyzacji cieków.

Ponadto wprowadzone dla każdego odcinka wód dodatkowe uwarunkowania prowadzenia działań utrzymaniowych (tzw. działania minimalizujące), będą zmniejszać możliwe negatywne oddziaływania jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji utrzymania tych wód.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia listę JCWP, w których zaplanowano działanie RWHM0401 oraz w których planowane są działania utrzymaniowe w aktualnej wersji projektu PUW.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny
1	RW600009182889	Końska	Warty
2	RW600009183234	Jasieniec	Warty
3	RW600009185692	Żydowski Rów	Warty
4	RW6000091872712	Kanał Otorowski	Warty
5	RW600009187279	Sama od Kanału Lubosińskiego do Kanału Przybrodzkiego	Warty
6	RW6000091878129	Kanał Grabarski	Warty
7	RW6000101816299	Potok Jeżowski	Warty
8	RW60001018163689	Prąd	Warty
9	RW6000101816369	Łomnica	Warty
10	RW6000101818893	Pyszna do Dopływu z Gromadzic	Warty
11	RW600010182169	Jeziorka	Warty
12	RW600010182329	Struga Aleksandrowska	Warty
13	RW6000101829299	Nieciecz	Warty
14	RW60001018317899	Pichna	Warty
15	RW6000101831989	Struga Spicimierska	Warty
16	RW600010183219	Ner do Dobrzynki	Warty
17	RW600010183285	Gnida do Kanału Łęka-Dobrogosty	Warty
18	RW6000101833728	Kanał Lubiny	Warty
19	RW600010183569	Czarna Struga od Bawołu do ujścia	Warty

20	RW60001018429	Niesób od Dopływu z Krążkowych do ujścia	Warty
21	RW6000101843329	Torzenicki Rów	Warty
22	RW600010185529	Kanał Książ	Warty
23	RW600010185589	Kanał Szymanowo-Grzybno	Warty
24	RW600010185629	Pogona	Warty
25	RW6000101856839	Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej	Warty
26	RW6000101856869	Mogilnica Zachodnia	Warty
27	RW6000101856949	Olszynka	Warty
28	RW600010185769	Potok Junikowski	Warty
29	RW60001018578	Bogdanka	Warty
30	RW600010185899	Cybina	Warty
31	RW6000101859299	Główna od zlewni zb. Kowalskiego do ujścia	Warty
32	RW600010185969	Trojanka	Warty
33	RW60001018785329	Szarka	Warty
34	RW600011183199	Warta od zb. Jeziorsko do Neru	Warty
35	RW600011184311	Prosna od Dopływu spod Wójcina do Strugi Brzeźnicy	Warty
36	RW600011184933	Prosna od Ołoboku do Dopływu z Piątka Małego	Warty
37	RW600011185499	Moskawa od Wielkiej do ujścia	Warty
38	RW6000111856899	Mogilnica od Mogilnicy Wschodniej do ujścia	Warty
39	RW60001118729	Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia	Warty
40	RW60001218519	Warta od Prosny do Lutyni	Warty
41	RW600012187799	Warta od Kamionki do Obry	Warty
42	RW6000151815529	Radomka	Warty
43	RW600015181572	Dopływ spod Radziechowic	Warty
44	RW600015182149	Kręcica	Warty
45	RW60001518269	Krasowa	Warty
46	RW60001518352999	Powa	Warty
47	RW600015183679	Meszna do Strugi Bawół	Warty
48	RW60001518414	Kanał Skomlin-Toplin	Warty
49	RW600015184369	Struga Kraszewicka	Warty
50	RW600015184956	Błotnia	Warty
51	RW600015185639	Kanał Mosiński do Kani	Warty
52	RW600015185649	Kania	Warty
53	RW600015185674	Kanał Przysieka Stara	Warty
54	RW6000151871299	Samica Kierska	Warty
55	RW60001618369	Meszna od Strugi Bawół do ujścia	Warty
56	RW60001618423	Niesób do Dopływu z Krążkowych	Warty
57	RW60001618449	Ołobok od Niedźwiady do ujścia	Warty
58	RW600016185675	Kanał Mosiński od Kani do Obrzańskiego Kanału Południowego	Warty
59	RW600016187239	Sama do Kan. Lubosińskiego	Warty
60	RW6000181836369	Dopływ ze zb. Słupca	Warty

61	RW600018185669	Kanał Wonieść	Warty
62	RW600018187499	Osiecznica (Oszczynica)	Warty
63	RW600018187829	Dojca	Warty

Analiza IIaPGW pod kątem działań 04.05

Działanie RWHM0405 - Analiza sposobu przeprowadzenia renaturyzacji koryta cieków oraz realizacja działań na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.) zostało w II aPGW zaplanowane dla 5 JCWP w regionie wodnym Warty, w których jednocześnie zaplanowano w projekcie PUW prowadzenie działań utrzymaniowych.

Przedmiotowa analiza sposobu przeprowadzenia renaturyzacji koryta cieków nie stanowi przedmiotu PUW. Przypadki odrzucenia planowanych działań utrzymaniowych na przedmiotowych odcinkach (biorąc pod uwagę inne uwarunkowania zgodnie z przyjętą metodyką postępowania dla opracowania PUW) wpisują się w kierunek samoistnej renaturyzacji cieków. Jednak ze względu na potrzebę zminimalizowania możliwych negatywnych oddziaływań jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji utrzymania wód, uwzględniając przyszłe plany renaturyzacji tych cieków, wprowadzono jako obligatoryjne do stosowania dla każdego odcinka wód, dodatkowe uwarunkowania prowadzenia działań utrzymaniowych (tzw. działania minimalizujące).

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia listę JCWP, w których zaplanowano działanie RWHM0405 oraz w których planowane są działania utrzymaniowe w aktualnej wersji projektu PUW.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny
1	RW6000091852749	Brodal	Warty
2	RW6000101836839	Struga Bawół do Dopływu z Szemborowa	Warty
3	RW600010185729	Wirynka	Warty
4	RW600011184999	Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia	Warty
5	RW60001018689	Flinta	Warty